

Fagbilag – Forsvar og beredskab

Indledning

Forsvar & Beredskab er en ny værkstedslinje på produktionsgrunduddannelsen (PGU), hvor undervisningen tager udgangspunkt i 1/3 teori og 2/3 praksis. Indholdet af den praktiske undervisning kommer til at bestå af fysisk træning, øvelser og teambuildingaktiviteter, der styrker eleverne fysisk og mentalt og udvikler deres disciplin og samarbejdsevner. Eleverne skal klædes på til at kunne gennemføre hærens basisuddannelse, hvorfor basal førstehjælp, elementær brandbekæmpelse, elementer fra feltuddannelsen mm. forventes at indgå. Derudover skal eleverne undervises i teori relevant for temaet samt i almenfag varetaget af almenlærere. Formålet med undervisningen i sin helhed er at forberede eleverne på at aftjene værnepligt, blive optaget i det frivillige beredskab og påbegynde en fremtidig uddannelsesvej inden for forsvar og beredskab, ambulancetjeneste eller brand. Øvrigt formål er at give eleverne færdigheder, som de kan anvende i mange andre uddannelses- og jobmæssige sammenhænge, herunder at indgå i et team, at tage ansvar, arbejde under pres og håndtere uforudsete begivenheder

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Det faglige tema Forsvar og beredskab omfatter elementer fra beskæftigelsesområder relateret til beredskab, redningstjeneste, brand, klimatilpasning og miljø, samt støttefunktioner der kendes fra Forsvaret og de kommunale/regionale beredskaber. Arbejdet organiseres praksisnært og produktion- og serviceorienteret i autentiske rammer (værksted, øvelsesbaner, virksomhedsnære forløb, cases og opgaver for eksterne samarbejdspartnere). Temaet lægger vægt på sikkerhed, samarbejde, robusthed, logistik og problemløsning i realistiske scenarier, der afspejler gældende krav.

1.2 Formål

Formålet er, at eleven opnår kendskab til, erfaringer med og forståelse for et afgrænset område inden for forsvar og beredskab, herunder indsigt i uddannelses- og jobmuligheder i Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, kommunale redningsberedskaber, brandvæsen samt klima- og miljøindsatser. Temaet udvikler elevens personlige og praktiske kompetencer: kommunikation, samarbejde, fysisk robusthed, problemløsning og evnen til at handle i pressede situationer.

Det faglige tema skal bidrage til elevens forudsætninger for at træffe valg om uddannelse og erhverv.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Faglige mål Undervisningen på introducerende niveau tilrettelægges med udgangspunkt i elevens forudsætninger og i overensstemmelse med de mål, der fremgår af elevens uddannelses- og forløbsplan.

Undervisningen tilrettelægges i overensstemmelse med elevens uddannelses- og forløbsplan og med udgangspunkt i FGU's præstationsstandarder på niveau 1–3 (viden, færdigheder, kompetencer). Bedømmelsen sker som bestået/ikkebestået.

Undervisningens mål relaterer til præstationsstandarderne FGU niveau 1-3:

FGU niveau 1 – Introducerende

- **Viden:** Kender grundlæggende begreber om sikkerhed, førstehjælp, brandforståelse, personlig beskyttelse, ergonomi og simple logistik og kommunikationsprincipper. Kender betydningen af brug af personlige værnemidler (PV).
- **Færdigheder:** Eleven kan medvirke til forsvars- og beredskabsaktiviteter i et professionelt miljø i kendte situationer. Eleven kan medvirke i enkle opgaver under vejledning: elementær førstehjælp, simpel brandforebyggelse og slukning med håndslukker i kontrollerede rammer, basale knuder/bæring, enkel kort/kompasservice, rutinepræget oprydning og vedligehold.
- **Kompetencer:** Eleven viser interesse for og vilje til at udvikle faglige, sociale og personlige kompetencer med relevans for den aktuelle forsvars- og/eller beredskabsaktivitet. Eleven viser begyndende handlekompetence i kendte situationer/scenarier, følger instruktioner, udviser vilje til at udvikle faglige, sociale og personlige kompetencer samt efterleve sikkerhedsregler.

FGU niveau 2 – Videregående

- **Viden:** Kender basale metoder og sikkerhedsforanstaltninger ved øvelsesaktivitet. Kender til forsyning/forplejning og simpel signalering, kommunikation, samt rammerne for beredskabs og forsvarsopgaver i Danmark.
- **Færdigheder:** Gennemfører opgaver i kendte situationer med begyndende selvstændighed: planlægge en mindre øvelse, fører log over opgaver, anvender kort/GPS til rutevalg, udfører elementær brandbekæmpelse og førstehjælp i træningsmiljø. Udviser bevidsthed om miljøhensyn og affaldssortering
- **Kompetencer:** Eleven kan med begyndende selvstændighed sætte sig ind i forhold, der har betydning for den aktuelle forsvars- eller beredskabsaktivitet. Eleven tager ansvar for dele af arbejdsprocesser indenfor forsvar og beredskabsopgaver. Kvalitetssikrer eget arbejde, kommunikerer tydeligt og bidrager aktivt til samarbejde, sikkerhed og trivsel.

FGU niveau 3 – Avanceret

- **Viden:** Kender struktur, roller og samarbejde i forsvar og beredskab. Kendskab til myndighedsroller, sikkerhed og ansvar i forbindelse en krisehændelse. kender principper for fysisk udholdenhed, robusthed, forebyggelse og risikovurdering.
- **Færdigheder:** Eleven kan planlægge og gennemføre forsvars- og beredskabsaktiviteter i et professionelt miljø i en rutinemæssig eller kendt situation, alene og i samarbejde med andre. Eleven kan planlægge og gennemføre beredskabslignende opgaver (fx opsætning af base/lejr, forplejning, sikkerhed, kommunikationsudstyr og dokumentation) selvstændigt eller i teams i kendte rammer.
- **Kompetencer:** Eleven kan selvstændigt sætte sig ind i forhold der er nødvendige for den aktuelle forsvars- / beredskabsaktivitet, og kan kommunikere med andre derom. Eleven arbejder selvstændigt i rutineprægede/forudsigelige scenarier, indgår i teamroller (følgeskab/lederskab). Eleven kan navigere fleksibelt i uforudsigelige scenarier. Eleven kan kvalitetssikrer eget arbejde, kommunikerer fagligt og bidrage til samarbejde. Eleven kan reflektere over egen praksis. Eleven kan tage hensyn til egen og andres sikkerhed og trivsel i opgavesituationen.

2.2 Fagligt indhold

Det faglige indhold udvælges, så det understøtter mål på det aktuelle niveau. Eksempler:

- **Sikkerhed og arbejdsmiljø:** PV, ergonomi, sikkerhedsbriefing, risikovurdering, værktøjs og materieltjek, affaldshåndtering/kemi.
- **Førstehjælp og sundhed:** Førstehjælp, standsning af blødning, sideleje, skadesregistrering og alarmering (112), hygiejne i feltmiljø.
- **Brand og forebyggelse:** Brandtrekant, brandklasser, håndslukning i kontrollerede rammer, evakuering og varsling.
- **Logistik og forplejning:** Pakning, lager/udlevering, enkel LEAN/5S i værksted, feltkøkken/forplejning, vand og energihensyn.
- **Navigation og orientering:** Kort/kompas/GPS, ruteplan, basal terrænforståelse.
- **Kommunikation og samarbejde:** Simple radio/kommunikationsprocedurer i øvelsessammenhæng, logbog, briefing/debriefing, konflikthåndtering og opgaveløsning i teams.
- **Klima og miljø/beredskab:** Skybrud, storm, oversvømmelse; forebyggelse, oprydning og miljøhensyn.
- **Lejr-/baseopbygning og materiel:** Telte/ly, vedligehold, simple knuder og bæring/løft.
- **Job- og uddannelsesveje:** Introduktion til værnepligt/uddannelser i Forsvaret, Beredskabsstyrelsen, hjemmeværn, brand og redning, ambulanceredder, frivillig hjerteløber mv.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Didaktiske principper Undervisningen tager udgangspunkt i autentiske opgaver inden for forsvar og beredskab. På baggrund af opgaverne undervises der i relevante emner og problemstillinger på et grundlæggende niveau.

Undervisningen følger i øvrigt de generelle didaktiske principper for FGU. Undervisningen er praksisbaseret, anvendelsesorienteret med fokus på reel case/scenarie i forpligtende praksisfællesskaber.

3.2 Undervisnings- og arbejdsformer

Læringsaktiviteter tilrettelægges helhedsorienteret og i relevant omfang i samspil med andre fag. Arbejdsformerne skal bestå af ca. 2/3 værkstedsarbejde/praksis eller arbejde i en virksomhed og ca. 1/3 teoretisk undervisning. Værkstedsarbejdet og den teoretiske undervisning skal i videst muligt omfang integreres.

Der arbejdes med en vekselvirkning mellem autentisk praksis og teori.

Undervisningen er organiseret i hold- og arbejdsfællesskaber og bygger på øvelse og praktisk arbejde.

3.3 It og digitale teknologier

It og digitale teknologier skal inddrages i det faglige tema, så undervisningen afspejler digitaliseringen i det arbejds- og skoleliv, som eleven skal være en del af. It skal indgå som fagligt og didaktisk redskab med henblik på, at eleverne opnår digitale kompetencer og færdigheder inden for temaet samt digital dannelse. It integreres overalt i undervisningen, hvor det er relevant. Eksempelvis til dokumentation og synliggørelse af elevernes arbejde og refleksioner, under hensyntagen til tavshedspligt, datasikkerhed, personfølsomme data og etiske retningslinjer.

3.4 Samspil med andre fag

Undervisningen skal tilrettelægges med henblik på at styrke elevens færdigheder i minimum dansk og matematik. Samspillet med andre fag skal planlægges under hensyntagen til de faglige mål. Der skal sikres samspil mellem det faglige tema og dansk, matematik og PASE. Andre fag og faglige temaer kan inddrages. Samspillet med de almene fag skal understøtte, at opgaveløsning i forbindelse med produktion, virksomhedspraktik og erhvervstræning i størst muligt omfang skal være udgangspunkt for teoretisk undervisning i de almene fag (fx. Rapportskrivning, logbog, arbejdsmiljø, portfolio).

3.5 Sproglig opmærksomhed

Mundtligt og skriftligt sprog indgår som en del af det faglige tema. Undervisningen skal sikre sproglig udvikling i form af faglig læsning og skrivning. Undervisningen skal tilrettelægges, så eleven introduceres mundtligt og skriftligt til fagets ord og metoder. Undervisningen skal støtte eleven i udvikling af grundlæggende strategier til at læse, forstå og formidle tekster af relevans for fagområdet.

Eleven skal føres fra hverdags sproget over i fagsproget. Undervisningen tilrettelægges, så faglig læsning og skrivning udvikles via instruktioner, beredskabsplaner, arbejdsbeskrivelser, logbog, kunde-/samarbejds kommunikation. Der anvendes læseskriveteknologi og multimodale udtryksformer, så også ordblinde understøttes.

3.6 Sikkerhed og etik (forsøgsspecifik præcisering)

Alle aktiviteter gennemføres med redegjort risikovurdering, godkendte instruktører efter behov, og ikkefarligt træningsmateriel. Der arbejdes ud fra gældende arbejdsmiljøregler, institutionsprocedurer og aldersmæssige begrænsninger; temaet indeholder ingen våbentræning eller opgaver, som forudsætter myndighedsbeføjelser.

4. Evaluering og dokumentation

4.1 Løbende evaluering

Løbende, dialogbaseret evaluering afdækker elevens progression i viden, færdigheder og kompetencer, arbejdsindsats, ansvar og selvstændighed samt uddannelses-/beskæftigelsesafklaring.

Evalueringen anvendes til justering af indhold, mål og arbejdsformer.

Evalueringen skal omfatte:

Elevens læring og udvikling, herunder

- viden, færdigheder og kompetencer
- arbejdsindsats - engagement og interesse for det faglige tema
- ansvar og selvstændighed i undervisningen.

4.2. Undervisningens form og indhold

Undervisningens form og indhold evalueres gennem samtale med eleven under arbejdet på værkstedet/fagtemaet, ved vejledningssamtaler samt i klassen/gruppen. Evalueringen skal danne baggrund for eventuelle justeringer af undervisningens indhold og af undervisnings- og arbejdsform.

4.2 Faglig dokumentation og standpunktsbedømmelse

Eleven dokumenterer proces og produkter (fx produkter, fotos/video, tjeklister, materialelister, øvelsesplaner, kort, målinger). Dokumentationen danner grundlag for standpunktsbedømmelse (bestået/ikkebestået) ved afslutning af niveau 1 og 2.

FGU niveau 1

Eleven:

- kan medvirke til Forsvars- og beredskabsaktiviteter, samt vise interesse herfor
- udviser vilje og interesse for at udvikle empati og nærvær i den professionelle kontakt
- udviser relevant situationsbestemt kommunikation
- viser interesse for forskellige beskæftigelsesmuligheder og tværfagligt samarbejde inden for fagområdet
- viser vilje og interesse for at følge de arbejdsmiljømæssige anbefalinger, der anvises i en given situation.

FGU niveau 2

Eleven:

- kan med begyndende selvstændighed, inddrage faglige overvejelser i planlægningen og udførelsen af Forsvars- og beredskabsaktiviteter
- udviser nærvær og empati i den professionelle rolle
- kan i et tværfagligt samarbejde og under vejledning, reflektere over observationer og handle på situation
- viser begyndende refleksion over egen praksis
- bruger sin krop hensigtsmæssigt i forhold til arbejdsmiljø og sikkerhed
- har viden om beskæftigelsesmuligheder og forståelse for de forskellige faggrænser.

4.3 Afsluttende prøveform (valg for forsøgsordningen)

Under forsøgsperioden vælges portfolioprøve som fælles prøveform:

Ved undervisningens afslutning udarbejder eksaminanden med udgangspunkt i arbejdsportfolien en præsentationsportfolio. Præsentationsportfolien skal indeholde dokumentation for eksaminandens arbejde med to eller flere forskellige emner fra Forsvars- og beredskabsområdet. Præsentationsportfolien skal indeholde dokumentation af processer og produkter, som dokumenterer eksaminandens arbejde med det faglige tema og aktuelle resultater heraf, herunder dokumentation af eventuelt konkret udarbejdede fysiske produkter.

Læreren fastsætter de nærmere rammer for udformning, indhold og omfang af præsentationsportfolien. Læreren godkender præsentationsportfolien.

Præsentationsportfolien udarbejdes individuelt og fremsendes til censor forud for prøven. Indeholder portfolien fysiske produkter, der ikke kan fremsendes til censor, informeres censor om disse ved vedlagt beskrivelse, billedokumentation eller anden form for information om produktet. Der afholdes en mundtlig prøve á 30 minutters varighed pr. eksaminand, inklusive votering.

Krav og rammer fastsættes på institutionsniveau i overensstemmelse med FGUpøksis.

Lærerkvalifikationer og erfaring

LBK nr. 606 af 24/05/2019

§38 - stk. 4. Den, der varetagerundervisning inden for et fagligt tema, skal have gennemført en erhvervsuddannelse i et fag inden for det faglige tema, som vedkommende underviser i, eller have tilsvarende kvalifikationer og praktisk erfaring.

Befalingsmand/soldat med erfaring i at uddanne værnepligtige / eller tidligere soldat med læreruddannelse eller undervisningserfaring.

Holdstørrelse

Maksimalt antal årselever og holdstørrelse.

18 ÅE, holdstørrelse 12-24.

Mulige samarbejdspartnere.

Her er en liste med nogle af de samarbejdspartnere skolen ønsker bliver tilknyttet dette forsøg. Lokalt beredskab, hjemmeværn, Odense brandvæsen, Politi, Forsvar, Vandforsyning, Ambulance-tjeneste, Søværnet, Svendborg søfartsskole